

dalum non est in eo : qui odit fratrem suum, et in **S32** tenebris est, nescit quo vadat, quoniam tenebrae obcæverunt oculos ejus (I Joan. II, 10, 11). Si quis dixerit : Diligo Deum, et fratrem suum odit, mendax est, et veritas in eo non est. Et hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum diligit et fratrem suum. Qui non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt, quomodo potest diligere? (I Joan. IV, 20, 21, et II, 4). Etiam Salomon ait : *Omni tempore diligit qui amicus est; et : Frater in necessitate comprobatur* (Prov. XVII, 17). Et beatus Augustinus : « Hominem vincis humana felicitate, diabolum vincis inimici dilectione » Tamen, soror dilecta, non debet inter servos Dei carnalis dilectio esse, sed spiritualis. Nihil Deo specialius virtute dilectionis. Nihil desiderabilius diabolo, quam extinctio charitatis. Sanctus amor non habet scandalum. Omnem hominem fidelem judica tuum esse fratrem. Memento quod unus artifex condidit nos. Verus amor non habet amaritudinem scandali.

38. Soror venerabilis, in proximi dilectione cognosces quomodo debeas pervenire ad dilectionem Dei. Sicut dilectio mentem elevat; ita malitia demergit. Nec Deum vere sine proximo poteris diligere, nec proximum sine Deo. Veram charitatem tenes, si et amicum diligis in Deo, et inimicum diligis propter Deum. Quantum fueris larga in dilectione proximi; tantum eris alta in congregatione Dei. Si in veritate diligis proximum tuum, in tranquillitate est cor tuum. Ille vero qui proximum suum habet odio, circumdatus est tenebris : et ideo diligendo proximum purgas oculum mentis ad videndum Deum. Tamen, reverendissima soror, moneo te, ut nullum hominem carnaliter diligas. Unde beatus Isidorus : « Multum in terra demersus est, qui diligit hominem moriturum plus quam oportet, carnaliter. » Cum Deo manere non possumus, si in hoc sæculo unanimes esse nolumus. Amicus in necessitate comprobatur. Si præcepta Dei volumus custodire, sicut nosmetipsos debemus proximos nostros diligere; quia si sine dissimulatione diligit homo fratrem, cito placat Deum Patrem. Qui diligit proximum, non potest facere homicidium, non adulterium, non furtum, non perjurium, non falsum testimonium, non rapinam, non invidere, non litigare. Igitur, honesta virgo, dilectionem Dei et proximi, in qua tota Lex pendet et Prophetæ, semper meditemur, et opere perficiamus. Sed si proximus noster patitur aliquam tribulationem, aut infirmitatem, aut damnum, aut in carcerem mittitur; si dolemus pro illo, in corpore Ecclesiæ sumus : si autem non dolemus, jam a corpore Ecclesiæ præcisi sumus. Charitas quæ colligit et vivificat omnia membra Ecclesiæ, si nos viderit de ruina proximi gaudere, statim nos præcindit a corpore. Tandiu dolet membrum, quandiu in corpore continetur. Si autem membrum præcisum fuit a corpore, nec sentire poterit, nec dolere. Si manus, aut pes, aut aliquod membrum præcisum fuerit a corpore, si totum cor-

pus tunc in multis partibus dividatur, aut in ignem mittatur, manus illa jam non sentit, quia jam divisa est a corpore. Talis est omnis christianus qui de alterius damno, aut tribulatione, aut angustia, aut necessitate non dolet, sed, quod pejus est, gaudet, quia jam alienus est a corpore Ecclesiæ.

39. Nos vero, honesta virgo, si veram et perfectam charitatem volumus custodire, diligamus bene. Omnes fideles sicut nosmetipsos studeamus diligere, ut quia Christus est caput nostrum, mereamur membra illius esse : ut cum Christus apparuerit, qui est gloria nostra, nos per concordiam charitatis, et per dilectionem Dei et proximi, cum ipso possimus apparere in gloria. Tunc vero amicus amatur, si non pro se, sed pro Deo amatur. Unde beatus Isidorus : « Qui intemperanter amat amicum, magis amat illum pro se quam pro Deo. » Tunc quisque bonitati atque divinæ justitiæ fit contrarius, quando despicit amicum aliqua adversitate percussus. Vera amicitia nulla occasione excluditur, nullo tempore deletur : sed ubicunque se verterit tempus, illa firma est. Pauci sunt amici qui usque ad finem sint chari. Illa est vera amicitia, quæ nihil ex rebus amici querit, nisi solam benevolentiam, scilicet ut gratis amet amantem se. Igitur, soror amabilis in Christo, moneo te ut diligas amicos tuos in Deo, hoc est in bono. Dilige etiam inimicos tuos propter **S33** Deum, sicut scriptum est : *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos* (Luc. VI, 27; Matth. V, 44); et iterum : *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum : si sitit, potum da illi* (Rom. XII, 20, et Eccli. XXV, 21); et iterum : *Benedicite persecuentibus vos, benedicite, et nolite maledicere* (Luc. VI, 28, et Rom. XII, 14). Dilectio est soror charitatis. Charitas nunquam fuit sine dilectione; nec dilectio sine charitate. Honestam virgo, ergo necessaria est nobis dilectio, in qua tantæ virtutes consistunt, et de qua tanta bona nascuntur. Dilectio habet duas alas. Ala dextera est dilectio Dei : sinistra ala est dilectio proximi. Nullus hominum cum una ala poterit volare ad coelum. Quare? Quia nec sola dilectio Dei sine dilectione proximi valet ad consequendam æternam beatitudinem. Virgo prudens, sume tibi has duas alas, videlicet dilectionem Dei, et proximi, ut libere possis volare, bona operando, et pervenire ad patriam cælestis regni. Amen.

XIV. — De compassione.

40. Soror charissima, audi quid Dominus noster Jesus Christus dicat : *Omnia bona quæ vultis ut faciant vobis homines, vos facite illis. Hæc est enim Lex, et Prophetæ* (Matth. VII, 12, et Luc. VI, 31). Et Paulus ait : *Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus* (Rom. XII, 15); et iterum : *Suscipite infirmos, patientes estote ad omnes* (I Thess. V, 14; et Salomon ait : *Qui despicit proximum suum, peccat* (Prov. XIV, 21). *Fidem posside cum proximo tuo in paupertate illius, ut et in bonis ejus læteris. In tempore tribulationis permane proximo tuo fidelis, ut in hereditate illius sis cohæres* (Eccli. XXII, 28, 29).

Qui cavat proximo suo foveam, cadet in illam : et qui parat laqueum proximo suo, peribit in illo (Eccli. XXVII, 29). Unde Psalmista : *Lacum aperuit et effodit eum, et incidit in foveam quam fecit* (Psal. VII, 16). Perfecte proximum non diligit, qui illi in necessitate non succurrit. Quanto amplius per compassionem proximis nostris in necessitate succurrimus, tanto amplius Creatori nostro appropinquamus. Sic debemus habere curam nostri, ut non negligamus curam proximi. Igitur, soror dilecta, quod non vis tibi accidere, nec proximo tuo cupias evenire. Condole alienis calamitatibus. Saucia te fleibus in alienis mœroribus. In tribulatione alterius et tu esto tristis : cum infirmis esto infirma. Sic alienos mœrores tanquam tuos luge : cum plangentibus plange, cum lugentibus luge, cum flentibus fle, cum plorantibus plora : talis esto aliis, quales optas circa te esse alios. Quod non vis pati, non facias alteri : non facias alteri mala, ne tu patiaris similia. Ita clemens esto in alienis delictis, sicut in tuis, ut non aliter te, et aliter alios penses. Si ceciderit inimicus tuus, noli gratulari in ruina adversarii, noli extolli : non læteris super inimici interitu, ne forte et tibi superveniat malum. Non extollaris de casu inimici, ne forte convertat Deus iram suam in te. Qui enim gaudet de casu inimici, cito veniet super eum malum. Sit igitur humanus affectus erga miserum, sit erga pauperem dolor compassionis, sit erga dilectum amor miserationis. *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi*. Non despicias pauperes (Prov. XVII, 5), non contemnas egenos (Prov. XXII, 22), non vilipendas pupillos (Prov. XXIII, 10) : nullus a te tristitiam habeat, nemo a te confusus abscedat. Visita infirmos, consolare pusillanimes, ut tu a Domino consolari merearis in æterna beatitudine. Amen.

XV. — De misericordia.

41. Soror charissima, audi Jesum Christum in Evangelio dicentem, *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur* (Matth. V, 7); et iterum, *Estote misericordes, quia et Pater vester cælestis misericors est* (Luc. VI, 36). Et Paulus apostolus : *Estote autem invicem benigni et misericordes, et induite vos sicut electi Dei et sancti in sancta misericordia* (Coloss. III, 12; Ephes. IV, 32). *Pietas autem ad omnia utilis est* (I Tim. IV, 8). Et Salomon ait : *Facere misericordiam et iudicium magis placet Deo quam sacrificium* (Prov. XXI, 3). Misericordia facit locum unicuique secundum meritum operum suorum. Misericordia hominis circa se, et circa proximum suum : misericordia autem Domini super omnem carnem (Eccli. XVIII, 12). Ille offert sacrificium, qui facit misericordiam (Eccli. XXXV, 4). Misericordia autem Domini a compatiendo alienæ miseriæ, vocabulum sortita est. Qui in alterum misericors non fuerit, misericordiam Dei invenire non poterit. Soror dilecta mihi in Christo, misericordia et veritas te præcedant. **S34** Misericordiam nunquam deseras. Benefacies animæ tuæ si misericors fueris. Qui al-

teri miseretur, misericordiam a Domino consequetur. Soror venerabilis, quod habes, habeto ad misericordiam. Præbe misericordiam sine murmure. Tale erit opus tuum, qualis fuerit intentio tua. Non est misericordia, ubi non est benevolentia. Bonum quod facis, propter misericordiam fac, non propter vanam gloriam. Nihil facias propter laudem, sed propter æternam remunerationem. Nihil facias propter temporalem opinionem, sed propter æternam mercedem. Nihil facias propter famam, sed propter vitam æternam. Ad quam te perducere dignetur omnipotens Deus, reverendissima soror. Amen.

XVI. — De exemplis sanctorum.

42. Ad conversionem vel emendationem fidelium multum exempla sanctorum prosunt, soror charissima. Ideo scribuntur casus et reparationes sanctorum, ut miseri propter multitudinem peccatorum non desperemus; sed per penitentiam resurgendi etiam post lapsum spem habeamus, ut nullus post peccatum de bonitate Dei desperet, dum conspicit etiam post ruinam reparationem fuisse sanctorum. Propterea posuit Deus virtutes sanctorum ad exemplum nostrum, ut per vestigia ipsorum pervenire possimus ad regna cælorum : vel, si eos ad bene operandum sequi noluerimus, in pœnis inexcusabiles simus. Sancti Dei homines, quandiu fuerunt in hoc sæculo, non cessaverunt currere in bonis operibus, scilicet in jejuniis, in vigiliis, in elemosynis, in castitate, in continentia, in longanimitate, in patientia, in suavitate, in orationibus, in persecutionibus, in benevolentia, in fame et siti, in frigore et nuditate, et in laboribus multis pro Christi nomine. Sancti homines despexerunt præsentem mundum, ut æternum regnum acquirerent : non acceperunt hic promissiones vel divitias miserabiles hujus sæculi, quæ perducunt homines male eis utentes ad tormenta inferni; sed hanc patriam tota intentione relinquentes, ad cœlestem Jerusalem levaverunt oculos suos. Homines sancti vitaverunt peccatum in verbo, in facto, in cogitatione, in visu, in auditu, in nutu, in oculis, in manibus, in ira, in pedibus, in rixa, in furore, in dissensione, in vana gloria, in superbia, in elatione, in cupiditate, in gula, in somnolentia, in fornicatione, in violentia. Custodientes corpora sua et animas suas, duobus modis jejunaverunt, scilicet a vitiiis, et cibis. Bona est abstinentia ciborum, sed multo est melior abstinentia vitiorum. Unde Ecclesia de suis membris, id est de eisdem sanctis patribus, dicit : *Manus meæ stillaverunt myrrham* (Cantic. V, 5). Quid per manus, nisi operationes sanctorum intelligimus? et quid per myrrham, nisi mortificatio carnis et mortificatio vitiorum accipitur? Manus Ecclesiæ sancti homines sunt bona operantes, de quibus dicit : *Operati sunt justitiam* (Hebr. XI, 33). Manus ergo Ecclesiæ myrrham bonorum operum stillant, quia nobis exempla bene vivendi demonstrant, et ut

vitia carnis nostræ mortificemus, prædicant. Unde quidam eorum dixit, *Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini* (Rom. viii, 13); et iterum, *Mortificate membra vestra quæ sunt super terram* (Coloss. iii, 5). Et iterum Ecclesia dicit: *Digitus mei myrrha probatissima* (Cantic. v, 5). Tunc vere est myrrha probatissima, quando perfecte caro mortificatur, et vitia atque peccata extinguuntur.

43. Igitur, soror in Christo dilecta, si societatem sanctorum habere cupimus, necesse est ut exempla eorum sequamur. Si peccamus, jam de peccato nullam excusationem habemus. Quare? Quia et lex Dei quotidie nos admonet ut bene vivamus, et exempla sanctorum patrum semper invitent ad bene operandum. Sed et si aliquando secuti sumus exempla malorum hominum, cur non sequimur exempla sanctorum patrum? Et si apti [fort. prompti] fuerimus ad imitandum malos in malum, cur pigri simus ad imitandum bonos in bonum? Soror venerabilis, ergo deprecemur Deum ut virtutes sanctæ, quas suis sanctis præparavit ad coronam, nobis non sint ad pœnam neque ad damnationem, sed ad profectum et salutem. Sine dubitatione credimus quia si exempla sanctorum secuti fuerimus, **835** post hanc vitam cum eis in cælo regnabimus. Quanto amplius vitam sanctorum patrum legimus, si exempla eorum sequi volumus, tanto amplius culpabiles sumus. Nunc, honesta virgo, omnipotentem Deum deprecor, ut det tibi has virtutes sanctorum patrum; scilicet humilitatem Christi, devotionem Petri, charitatem Joannis, obedientiam Abrahamæ, patientiam Isaac, tolerantiam Jacob, castitatem Joseph, mansuetudinem Moysis, constantiam Josue, benignitatem Samuelis, misericordiam David, abstinentiam Danielis, et cætera digna facta priorum sanctorum, ut post hanc mortalem vitam pervenire possis ad societatem eorum.

44. Virgo Christi, quotidie considera, quo moderamine, qua intentione, vel qua compunctione homines Christi placere Deo. Unde in persona Christi in Canticis canticorum Ecclesiæ dicitur: *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis!* (Cantic. vii, 1). Christus per potentiam divinitatis princeps est omnium creaturarum: et ideo sancta Ecclesia filia principis dicitur, quia per prædicationem Christi in novam vitam regeneratur. Quæ sunt autem calceamenta Ecclesiæ, nisi exempla sanctorum patrum, quibus in via hujus sæculi munimur, ut per omnes tribulationes calceamenta ista ambulent? Soror in Christo amabilis, et nos spiritualiter pedes calceamus, quando a sanctis patribus exempla bene vivendi sumimus, ut ad similitudinem eorum tentationes hujus mundi vincamus. Iterum in eisdem Canticis sponsus Ecclesiæ Christus loquitur, dicens: *Descendi in hortum meum, ut viderem poma convallium, et inspicerem si florissent vineæ, si germinassent mala punica* (Cantic. vi, 10). Vineæ flo-

rent, quando in ecclesiis filii recenter in fide generantur, et ad sanctam conversationem quasi ad soliditatem honorum operum præparantur. Mala punica germinant, quando perfecti homines per exempla honorum operum suos proximos ædificant, et in novitate sanctæ conversationis per prædicationem suam et per ostensionem bonæ vitæ sanctis operibus renovant. Unde moneo te, in Christo spiritualis amica, ut des bonum exemplum de te omnibus hominibus in omni tua vita.

45. Venerabilis virgo, desidero ut luceas omnibus ancillis Dei quæ tecum sunt in monasterio, bene vivendo; quia, sicut ait beatus Gregorius, qui aliis suam bonam vitam abscondunt, in semetipsis accensi, sed aliis in exemplum luminis non sunt. Illi vero qui exemplum virtutum, et per viam sanctitatis atque per verbum prædicationis aliis lumen demonstrant, lampades ardentes sunt, quia aliis viam salutis ostendunt. Unde Dominus dicit, *Lux vestra luceat coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est* (Matth. v, 16): quia videlicet soli Deo est reddenda omnis gloria. Christi virgo, te moneo tamen, ut ita sit opus tuum in publico, quatenus intentio tua maneat in occulto. Igitur, amantissima mihi in Christo soror, sicut superius dixi tibi, in omnibus actionibus tuis, in omni opere tuo, in omni conversatione tua imitare sanctos, æmulare justos; habeto ante oculos tuos exempla sanctorum, exempla justorum imitando considera. Exempla justorum proponere tibi, patrum exempla sint tibi incitamenta disciplinæ. Intende in virtutem sanctorum ad bene operandum, intende ad bene vivendum: documenta sanctorum nulla infamia scandalizent vitam tuam, nulla opinio adversa te contristet. Disce flagrare bono præconio, habeto testimonium bonum, custodi tuam famam bonam; tua bona fama nullis fetoribus obscuretur, tua bona fama nullis opprobriis laceretur. Amen.

XVII. — De contentione.

46. Paulus apostolus ait: *Cum enim sint inter vos zelus et contentio, nonne secundum hominem ambulatis, et carnales estis?* (I Cor. iii, 3.) Et Salomon ait: *Inter superbos semper sunt jurgia* (Prov. xiii, 10). *Semper malus jurgia querit* (Cor. xvii, 11). Angelus malus mittitur contra eum. Qui per loca periculosa vadit, cito cadit: sic ille qui quotidie cum proximis suis contendit, cito scandalum cadit. Viri mites semper descipiunt lites: qui quotidie contendunt et rixantur, a paucis hominibus **836** amantur. Propterea pax et concordia ab omnibus hominibus amantur; propterea pax et concordia omnibus hominibus sunt necessariae. Soror charissima, audi beatum Augustinum dicentem: « O quam irreprehensibiles esse possemus, si tam diligenter nostra vitia emendaremus, quanto studio aliena reprehendimus! » Sed si nos bene consideramus, multa in nobis reprehendere possumus.

Volo quod cognoscas quia nihil est turpius quam lites inter Religiosos, qui debent per concordiam et dilectionem lucere in mundo, sicut luminaria in cælo. Contentiones ex invidia et detractioe solent evenire atque oriri. Sed si detractio et jurgia sunt in claustro, ubi est taciturnitas regularis, ubi sanctitas religionis, ubi silentium Ordinis, ubi religiositas monasterii, ubi vinculum charitatis, ubi pax unitatis, ubi concordia fraternitatis, ubi amor socialis? Heu, proh dolor! perit taciturnitas regularis, ablata est sanctitas religionis, deficit silentium Ordinis! ad nihilum devenit religiositas monasterii, annullata charitas fraternitatis. Sed si illi qui in pace debent vivere, incipiunt contendere, litigare, detrahere; ubi est vita tranquilla, ubi vita quieta, ubi vita pacifica, ubi vita honesta, ubi vita modesta, ubi vita casta, ubi vita contemplativa, ubi angelica? Certe non potest ibi esse pax integra, ubi regnat detrahens lingua: ubi regnant rixæ et contentiones, non potest esse perfecta religio.

47. Vide ergo, soror dilecta, ne per lites et contentiones perdas labores. Cave ne dies tuos perdas per detractioes et rixas. Attende tibi diligenter, ne per jurgia et contentiones perdas cælestes promissiones. Esto sollicita, ne per stulta verba perdas gaudia æterna. Igitur linguam tuam refrena, et eris religiosa: quia si eam non refrenaveris, religiosa non eris. Sed si forsitan mihi non credis, audi Jacobum apostolum dicentem: *Si quis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio* (Jac. i, 26). *Lingua modicum est membrum in corpore hominis, sed tamen si refrenata non fuerit, totum corpus maculat et corrumpit* (Jac. iii, 5, 6). Nam sicut modicum fermentum corrumpit totam massam, et sicut parva scintilla ignis magnam silvam incendit: ita lingua sine freno dominos et præpositos, æquales et socios, subjectos et parvulos, omnes scandalizat, ad iracundiam provocat. Lingua contentiosa si frenum non habeat, nullus homo cum ea in pace vivere poterit. Rixosa lingua veneno est plena: quæ si non fuerit castigata, omnes socios suos perducet ad scandala. Soror venerabilis, ergo bonum est tibi ut prohibeas linguam tuam a malo, et labia tua ne loquantur dolum.

48. Considera unde venisti, et ad quid venisti. De mundo existi, et ad castra Dei, hoc est, ad monasterium fugisti: divitias sæculi postposuisti, et ad cælestes divitias promerendas venisti; et ideo paupertatem elegisti. Gratis paupertatem elegisti, et ideo oblivioni debes tradere omnia quæ propter Deum reliquisti. Cave ergo ne velis aliis te præferre: quanto major es, tanto te humilia in omnibus: dimitte venticula conspirationis et detractiois: fuge murmurationes et susurrations: susurrations non audias. Murmurationibus aurem tuam non præbeas, separa aures a detrahentibus, quasi a serpentibus. Fuge detrahentes; quasi serpentes detrahentes infundunt venenum mortiferum

in auribus se audientium. Qui detrahit, et qui detrahentem libenter audit, uterque peccat. Non solum ille qui detrahit peccat, sed ille qui voluntarie detrahentem audit. Honesta virgo, audi ea quæ dicit perfectus vir in Christo: *Non sedi cum concilio vanitatis, et cum iniqua gerentibus non introibo* (Psal. xxv, 4). Tu ergo cum concilio vanitatis non sedeas, et cum mala loquentibus non commiscearis. Non contendas in ulla causa: in nulla causa decertare studeas. Contentio lites parit, contentio pacem cordis extinguunt, contentio rixas gignit, contentio jurgia seminat, contentio faces odiorum accendit, contentio concordiam rumpit, contentio conturbat oculum mentis, sicut ait David: *Turbatus est a furore oculus meus* (Psal. vi, 8). Igitur, amabilis in Christo soror, moneo te, ut in ulla causa non contendas. Non contendas pro cibo, neque pro potu, neque pro vestimento: sed accipe de manibus præpositarum tuarum ea **837** quæ tibi dederint, sine murmuratione; quod a præpositis tuis tibi fuerit ministratum, sine murmuratione accipe. Si soror tua meliora vestimenta accepit, quam tu accepisti, non sit tibi curæ. Si præposita tua dederit tibi vile vestimentum, et sorori tuæ dederit pretiosum, de hoc non murmures. Sive meliora vestimenta sororibus tuis fuerint, et tu acceperis viliora, super hoc non contendas.

49. In nulla temporali causa eligas meliora, in transitoriis rebus meliora non quæras, in rebus mundi meliora non concupiscas. Quare? Quia non venisti ad divitias, sed ad paupertatem: non venisti ad monasterium, ut divitias terrenas habeas, sed ut virtutes spirituales acquiras: non venisti ad claustum, ut in vestimentis pretiosis resplendeas, sed ut in simplicitate Deo servias: non venisti ad Ordinem, ut ante oculos hominum in vestibus gloriosa appareas, sed ut per humilitatem Deo placeas: non venisti ad sanctam congregationem ut voluntatem tuam compleas, sed ut voluntati alienæ obedias, et pro Deo omnia terrena despicias. Alioquin melius tibi fuerat in domo patris tui remanere, quam in monasterio pretiosa vestimenta quærere: melius tibi fuerat in domo parentum tuorum habere solatium, quam inter ancillas Dei pro terrenis et transitoriis rebus movere scandalum: melius tibi fuerat in terra tua commorari, quam in domo Dei pro temporalibus rebus contendere, aut litigare, aut murmurare. Igitur, charissima, sicut superius dixi, in nulla causa decertare studeas, nisi ut soli Deo placeas. Amen.

XVIII. — De disciplina.

50. Sapientissimus Salomon ait: *Audi, fili mi, disciplinam patris tui, et ne dimittas legem matris tuæ, ut addatur gratia capiti tuo, et torques collo tuo* (Prov. i, 8, 9). *Tene disciplinam, et ne dimittas eam. Custodi illam, quia ipsa est mater tua* (Prov. iv, 13). *Accipe disciplinam, et noli abjicere eam* (Prov. viii, 10, 33). *Qui odit castigationes, stultus est* (Prov. xii, 1.) *Qui increpationes relinquit multum errat.*

Qui disciplinam despicit, peccat. Qui custodierit disciplinam, inveniet vitam. Qui vero disciplinam noluerit custodire, inveniet mortem (Prov. x, 16, 17). Egestas et ignominia erit illi qui deserit disciplinam. Qui acquiescit castiganti gloriabitur (Prov. xiii, 18). Stultus irridet disciplinam patris sui. Qui autem custodit increpationes, sapiens est (Prov. xv, 5). Plus proficit cogitatio linguæ apud prudentem, quam centum plagæ apud stultum. Vir sapiens et disciplinatus non murmurabit adversus eum qui castigat illum (Eccli. x, 28). Tamen castigatio debet esse moderata. Unde beatus Ambrosius: « Leviter castigatus exhibet reverentiam castiganti: qui vero crudeliter castigatur vel increpatur, nec increpationem suscipit, nec salutem. » Blanda pietate sunt portandi, qui pro sua infirmitate non possunt increpari.

51. Pro diversitate peccantium alii portandi sunt, alii castigandi, quia modus est diversus peccatorum. Prælati Ecclesiæ portare debent subditos suos quos corrigunt, et corrigere quos portant. Hinc Salomon in basibus templi Domini imaginem leonis et bovis, et Cherubim opere sculptorio fecit pingi (III Reg. vii). Quid aliud designant bases in templo, nisi prælatos in Ecclesia? Quicumque sollicitudinem regiminis suscipiunt, tanquam bases portant onus superpositum. Cherubim Plenitudo scientiæ interpretatur. In basibus Cherubim monstratur, quia prælati Ecclesiæ pleni debent esse cœlestis scientiæ. Per leonem terror severitatis figuratur: per bovem vero patientia mansuetudinis ostenditur. Itaque in basibus neque leones sine bobus, neque boves sine leonibus exprimuntur: quia prælati Ecclesiæ aliquando rigide, aliquando cum dulcedine, aliquando cum asperitate, aliquando verbis, aliquando flagellis debent subjectos suos corrigere; quia ille qui blandis verbis castigatus non corrigitur, necesse est ut acrius corrigatur et arguatur. Cum dolore enim abscondenda sunt vulnera, quæ leviter sanari non possunt. Qui secreto admovitus de peccato corrigi negligit, publice est arguendus: et vulnus quod occulte sanari nequit, manifeste debet emendari. Palam sunt arguendi qui palam nocent; ut dum aperta objurgatione sanantur, hi qui eos imitando deliquerunt, corrigantur: ut dum unus corripitur, cæteri emendentur. Melius est ut pro multorum salvatione unus condemnetur, quam per unius licentiam multi periclitentur. Etiam beatus Gregorius **838** ait: « Sunt multi, qui verba increpationis audiunt, et ad poenitentiam redire contemnunt. » Unusquisque audiat de regno Dei quod diligit, audiat de inferno quod timeat: ut si per amorem ad regnum non venit, saltem per timorem veniat. Verba sunt Isidori: Justi benigne suscipiunt castigationem, quando de suis culpis arguuntur.

52. Soror charissima, disciplina est emendatrix, quæ non est vilipendenda: et ideo debemus prælatos nostros diligere, et verba eorum benigne sus-

cipere, qui per increpationes et castigationes suas auferunt a nobis proprias voluntates, et mundi cupiditates. Unde in Canticis canticorum de eisdem prælati Ecclesia vel quælibet fidelis amica dicit: *Invenerunt me custodes qui custodiunt civitatem; percusserunt me, et vulneraverunt me: tulerunt mihi pallium meum custodes murorum* (Cant. v, 7). Per custodes civitatis intelligimus prælatos, qui statum sanctæ Ecclesiæ custodiunt, qui etiam animam fidelem inveniunt, eamque suis prædicationibus et exhortationibus atque minis percutiunt, et amore charitatis Christi vulnerant. Nec solum hoc sufficit eis, sed etiam pallium ei tollunt: id est omnem terrenam delectationem, atque substantiam temporalem ab ea auferunt, et eam nudam peccatis ac spoliatam divitiis ad regnum cœlorum transmittunt. Igitur, soror mihi in Christo dilecta, valde dignum est ut prælatos nostros quasi patres diligamus; ut ab eis disciplinam nostræ salutis libenter suscipiamus, secundum consilium David dicentis: *Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus et pereatis de via justa* (Psal. ii, 12). Ergo si de via justa nolumus perire, necesse est nos disciplinam suscipere. Si ille qui disciplinam non suscipit, de via justa peribit, procul dubio in via justa confirmatus erit, qui disciplinam suscipit. Nunc ergo, soror venerabilis, moneo te ut libenter suscipias disciplinam, ut ab ira Dei libereris, et in via justa confirmeris. Multas age gratias illi qui castigaverit te: illi qui increpaverit te, gratias repende. Si abbatisa vel priorissa pro salute tua increpaverit te, non contristeris: cum monstraverit tibi viam salutis tuæ, suscipe doctrinam illius gratis: quando aliquis monstraverit tibi causam tuæ salutis, tu non sis rebellis. Dilige eas quæ te reprehendunt de tuis transgressionibus: ama ea quæ te castigaverint de tuis negligentibus: quasi matres dilige eas quæ te reprehendunt de tuis transgressionibus. Castigantibus injuriam non respondeas. Increpantibus te contumeliam non dicas: mala pro bonis non reddas. Adversus bona concilia non respondeas jurgia. Adversus bona verba non respondeas mala. Quare? Quia qui diligit disciplinam diligit sapientiam. Ergo et tu si disciplinam dilexeris, sapiens eris. Prudens eris, si increpationes patienter sustinueris: patiens eris, si humiliter castigationes portaveris.

53. Honestas virgo, ideo a Domino et a prælati nostris in hac vita corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Multo melius est nobis in hac vita a prælati nostris pro negligentibus corripiri, quam in futura vita dampnari. Melius est nobis in hoc sæculo a præpositis nostris pro transgressionibus et culpis castigari, quam in futuro sæculo puniri. Amabilis mihi in Christo soror, melius est tibi manu abbatissæ flagellis cædi, quam in inferno poenas pati: melius est tibi manu abbatissæ vel priorissæ flagellari in hac vita quam in inferno cruciari in futuro: melius est tibi manu abbatissæ flagellis ver-

berari, quam in inferno torqueri: melius tibi est in hoc mundo de manu abbatissæ vel priorissæ sustinere flagella, quam pati æternas poenas in gehenna: melius est tibi manu abbatissæ vel priorissæ temporaliter affligi virgulis, quam cremari æternis incendiis. A quibus te dignetur liberare ille qui te redemit suo pretioso sanguine. Amen.

XIX. — De obedientia.

54. Soror charissima, audi verba Pauli apostoli: *Non est potestas nisi a Deo. Quæ autem sunt ordinata, a Deo ordinata sunt. Ideoque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit* (Rom. xiii, 1, 2). Ergo non debemus contemnere potestates, sive mundi sint, sive Ecclesiæ, quia omnes a Deo ordinatæ sunt. Igitur quando per inobedientiam prælati nostris **839** contradicimus, Deo injuriam facimus: quando per superbiam et inobedientiam prælati nostris rebelles sumus, contra Dei præcepta facimus: prælati nostris contumaces sumus atque inobedientes, Deum contemnimus qui dicit: *Qui vos audit, me audit* (Luc. x, 16): id est, Qui vobis est obediens, mihi obediens est; et qui vos despicit, me despicit. Soror dilecta mihi in Christo, ergo qui prælatum suum despicit, Deum despicit: et qui prælatum suum honorat, Deum honorat: et qui obediens est prælato suo, obediens est Deo. Hanc virtutem, scilicet obedientiam, laudat Samuel propheta dicens: *Melior est obedientia, quam sacrificium, et obedire magis quam offerre adipem arietum: quoniam quasi peccatum ariolandi est reputare, et quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere* (I Reg. xv, 22, 23), id est, nolle obedire. Maria soror Aaron per superbiam et inobedientiam murmuravit contra Moysen fratrem suum, et statim percussa est lepra (Num. xii). Maria quæ contra Moysen fratrem suum, id est, prælatum, murmuravit per inobedientiam et rebellionem, significat animam cujuslibet hominis qui murmurat contra prælatum suum, cui non vult obedire, nec præcepta salutis accipere. Et quia non vult per obedientiam præcepta sui prælati suscipere, lepra peccatorum percutitur atque fœdatur. Etiam Core, Dathan et Abiron, qui contra Moysen et Aaron per superbiam et contumeliam atque inobedientiam insurrexerunt, statim pro sua præsumptione poenas sustinuerunt (Num. xvi), sicut scriptum est in Psalmo: *Aperta est terra, et deglutivit Dathan, et operuit super congregationem Abiron: et iterum, Exarsit ignis in synagoga eorum, flamma combussit peccatores* (Psal. cv, 17, 18). Nam et Ozias rex cum per superbiam et inobedientiam atque contumaciam thuribulum accepisset, et contra legem Dei sacrificare voluisset, a Deo est lepra percussus, atque maculatus in fronte (II Paralip. xxvi). Nam et Saul rex quia inobediens fuit, regnum perdidit, et in manibus inimicorum suorum cecidit (I Reg. xv). Etiam Jonas propheta per inobedientiam fugit, et eum piscis absorbit atque in profundum maris misit (Joan. i et ii). Cavendum est igitur nobis, ne contra prælatos nostros per inobedientiam audea-

mus insurgere, ne Domini per eos velit nos, quia vice sua fungitur, aspere visitare.

55. Venerabilis soror, pro salute nostra, posuit Deus prælatos in Ecclesia, ut nobis provideant, ut Deo pro nobis rationem reddant; atque nos ne mala faciamus, custodiant. Unde Paulus apostolus: *Obedite præpositis vestris, et subjacete eis: ipsi enim pervigilant, quasi rationem reddituri pro animabus vestris* (Hebr. xiii, 17). Prælati debent custodire ac regere gregem dominicum magna vigilantia ac sollicitudine: de quibus in Canticis canticorum legitur: *Lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel; omnes tenentes gladios, et ad bella doctissimi: uniuscujusque ensis super femur suum, propter timores nocturnos* (Cant. iii, 7, 8). Verus Salomon Christus esse intelligitur, quia revera pacificus est, qui pacem inter Deum et hominem reformavit. Lectulus vero Salomonis congregatio est fidelium, in qua Deus habitat et requiescit. Lectulus vero Salomonis sexaginta fortes ambiunt, scilicet prælati, qui defendendo, castigando, increpando, corripiendo, admonendo circumeunt et custodiunt Ecclesiam Dei contra vitia, et contra inimicos visibiles atque invisibiles. Qui ideo fortes esse dicuntur, quia prælati sanctæ Ecclesiæ perfecti sunt in observatione mandatorum Dei: *omnes tenentes gladios*, id est, spirituale verbum, quia prædicando vitia subditorum debent reprimere. *Ad bella sunt doctissimi*, quia necesse est ut ad bella spiritualia sint instructi. *Uniuscujusque ensis super femur suum*. Prælati sanctæ Ecclesiæ super femur enses tenent, quia prius in se, et tunc in sibi subjectis vitia debent resecare. Et hæc omnia faciunt propter timores nocturnos: id est, propter occultas insidias malignorum spirituum, qui nocte hujus sæculi maxime insidiantur sanctis prælati, ut illis deceptis, lectulum Salomonis, id est, congregationem servorum Dei fœdare ac maculare possint.

56. Soror charissima, ideo hæc dixi tibi, ut cognoscas quam devote, quamque humiliter debemus prælati nostris obedire. Obedientia sola virtus est quæ virtutes cæteras menti inserit, insertasque custodit: de qua Salomon ait, *Melior est obedientia quam victimæ* (Eccli. iv, 17; I Reg. xv, 22); quia per victimas **840** aliena caro mactatur, per obedientiam vero propria voluntas religatur. Unde *vir obediens loquitur victorias* (Prov. xxi, 28), quia qui pro Domino alienæ voci humiliter obedit, semetipsum in corde superat. Adam in infernum cecidit (79) quia inobediens fuit: Christus vero ad cœlum ascendit, quia usque ad mortem Deo Patri obediit (Philipp. ii, 8, 9). *Sicut per inobedientiam Adæ peccatores constituti sunt multi, ita per obedientiam Christi justii constituti sunt multi. Et sicut propter peccatum Adæ omnes homines sunt in con-*

(79) Intellige quoad culpam seu debitum peccati; alias de salvatione Adami constans est Patrum sententia.